

עוצם עין אחת | עוזי צור

דרור דאום, מתוך "עבודות נייר", 2007

עבודה בעיניים

דרור דאום – "עבודות נייר", גלריה נגא, תל-אביב
 יעל קנרק – "יאני הייתי שתי הלשונות", גלריה נלי אמון, תל-אביב
 עינת עמיר – "מכירה", גלריה רוזנפלד, תל-אביב

לה שלוש תערוכות של אמנים צעירים, מוכשרים, רהוטים, מחויבים ושונים מאוד זה מזה – אך בשלושתם יש עבודה בעיניים, במראה או בתוכן, הטעיה באיוון שבירימוי למציאות. דרור דאום נוגע בעבודות הנייר בשלושה אופנים: צילום, מיצב

זאב החושף את מלתעותיו, פה נשי-ערפדי החושף שיניים נוטפות דם, בית כמו מסרטו של היצ'קוק "פסיכו", בית עץ שדם ניגר ממנו במרחבי השום-מקום האמריקאי. דאום דלה את הדימויים הללו מכריכותיהם הפנימיות של ספרי מתח וזולים, והעניק להם עוצמה מקפאה כיופיה השטני. מסך צי-לום שחור סוכר את הצלע השנייה, את חציה האחר של הגלריה, אבל כשמתקרבים מגלים שהקיר השחור מחודר ומתגלה מפת כוכבים אישית – נס פשוט ויפה עד מאוד. ממול מוקרנת עבודת וידיאו ובה בפריים נייה יש התרחשות מח' זורית, מוטיב חוזר ביצירתו של

פת השמש השוקעת.
 יעל קנרק חולמת בשלוש שפות – עברית, ערבית ואנג'לית – ואתן היא יוצאת ונכנסת מהעולם הווירטואלי של אתרי אינטרנט שיצרה אל חלל הגלריה הממשית, בוראת אשליה של הר'מוניה בין השפות, כאילו התרגום הופך את הווירטואלי לממשי. בעולם האמיתי גזרה קנרק מלים בשלוש השפות בגומי שחור (מק'רוב אפשר להריח את השריפה, כצמיגי אינתיפארה), במרכז החלל מתערטלת "לשון", שרשרת כסף דקיקה שעליה נעות מלים; הע'ברית והערבית מימין לשמאל והאנגלית משמאל לימין: "הפ'רטל ברחוב 6, מספר 419 מזרח במנהטן, היה פצע פתוח בין שני עולמות מתחככים. (...) בין שני העולמות הופיעה אהבה. עזה. עמוקה. החיכוך היה נשיקה צר'פתית ואני הייתי שתי הלשונות ברוזמנית". הרחק מהקיר טיפטה קנרק את גיזורי המלים, הנדמים לעלים שיכשו. והמלה "גוף" בא'נגלית תלויה לברה, כמעט נוג'עת ברצפה מכובד הגוף. העבודה היפה מכולן, החור'רת ממראה התכשיט הנשי, יוצרת קו אופק בגובה העין העונה לקיר. הקו הזה רג'ל רכב ממאות בשלוש השפות תפירה ונאה, "כפ'ור בין הו'ר קוע נצב של מחשבת הרפסת מחשב, כל המים בעולם, אך פרה השלישית כתוב בכתב זעיר משפט אנכי "ירך ביד", כחידרה של רומנטיקה למספרים יבשים. על הקיר פרושה רשת שחורה, ורי'בועיה הם ניסיון נושא למפות את מרחבי המחשב. התערוכה ממשיכה באינטרנט, בארבעה מוקדים שר'נים: בניו יורק, ברמאללה, באיזמיר ובתל-אביב. שילוב הדימוי והמלה מרכיב סיפורי מסע, אך למרות הגילויים במרחב הווירטואלי נדמה שדווקא המוצגים הממשיים מלאי דימוין ויופי יותר. בגלריה רוזנפלד, על רצפת הקומה השנייה, הניחה עינת עמיר באור הזרקורים שלושה שטיחים ספוגים סיד לבן. מעליו הוקרן סרט שבו יצרה עמיר הזרה בתוך הזרה: שיח' בדווי יושב מאחור באוהל הססגוני וכותב קפה, ועמיר יוש'בת בחליפה מחויטת כבעלת הבית

ומשנת לעצמה שמות של אמ'נים ישראלים, והשיח' מקשיב' לא מקשיב למלל הסתום, כניצב בעולמו שהיה לתפאורה, שתיקתו הסבילה הופכת מעיקה. עמיר היא נטע זר ואטום, אבל גם הכרוי זר למציאות. מחוץ לאוהל, לצלילי שירת אלביס, כהורה רומנטית, מוביל אותה עלם בדווי על גמל אל האופק הסינטי. הפרק החמי'שי של המעשייה מוקרן בנפרד, ובו צעיר בדווי חודר אל הפריים ומ'תלכד עם עמיר לנשיקה דורסנית. במחלפות הכאפייה הלבנה ובדמו'רת המזוקנת הוא מקרין עידון נשי לא צפוי. משחק התפקידים המודע של עמיר מחדר את משחקי הכוח הממשיים שבין המינים והלאומים. יש ביצירתה אובססיונות חקרנית או רצינות תהומית, שמתחתן מב'עבעת אירוניה ממזרית, והמיזוג הזה שבין הגלוי לנסתר פורש רשת הלוכרת את הצופה התמים כמעט מבלי שירגיש.

סרטו היפהפה ליל ארמנו אולמו "מאה מסמרים", שהוקרן בפסטיבל הקולנוע ירושלים, נפ'תח בחיזיון המופיע שוב ושוב עד לפענוחו: בספריית אות האוני'ת ראיטליה אמיר's self-aware role-play spells out the actual power games that exist between the sexes and between the nationalities. Her creation contains inquisitive obsessiveness or unfathomable seriousness, under which bubbles a crafty irony, and this act of merging the visible and the hidden lays a net that traps the innocent spectator almost without him or her realizing it"...

ספינת העשירים, החולפת למולם בנהר, זוהרת באורותיה בתושך כמחווה מלטף לפליגי. בסרטו של פרסנה ג'אקודי "סנקרה", שגם הוא הוק'רן בפסטיבל, במקדש זעיר הנישא מעל ים קנה הסוכר של סרילנקה, נזיר בוהיסטי יפה תואר משקם את תמשיחי משתאות הנשים על קירות המקדש, והנשים הממשיות המצחקקות בין קני הסוכר מטרי'פות את חושיו. כשתם השחזור והנ'זיר פונה לעזוב, מושחתים הציורים המרפאת היא גם היד המשחיתה – משל יפהפה על יצירה והרס.